СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 115. Джерзі Сиці, Н. Дж., четвер, 19-го травня 1938. — No. 115. Jersey City, N. J., Thursday, May 19, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКІ ДЕМОКРАТИ НЕ ПОСЛУХАЛИ СВОГО ПРОВОДУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Хоч предсідник національного демократичного комітету, Джеймс Фарлі, радив філядельфійським демократам узяти на кандидата на ґубернатора Томаса Кенедія, то вони не послухали його ради і таки взяли собі Джорджа Ерла. Томас Кенеді був висунений і одобрений Джаном Луїсом, предсідником К.П.О. В ґуберніяльних правиборах Джордж Ерл дістав велику більшість голосів, а Томас Кенеді перепав. Дістав також малу скількість голосів републиканський кандидат Ґифорд Пиншот.

ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО ШИРОКОГО СЛІДСТВА В СПРАВІ ГЕРСОНА.

НЮ ЙОРК. — Спеціяльна комісія стейтової леґіслятури приготовляє широке слідство в справі пофальшування судових реєстрів комуністичного діяча Ґерсона. У звязку з тим слідством згадана комісія вгляне також у цілу діяльність нюйорських муніципальних судів.

ГОВОРЯТЬ СОБІ ПРАВДУ В ОЧІ.

НЮ ЙОРК. — На бенкеті правників у Ню Йорку говорив представник з Джерзі Сиці, Вилйем Джордж. Він глумливо сказав, що хоч походить зо стейту Ню Джерзі, то не має з собою пашпорту, бо в тому відношенні населення в Ню Джерзі має більше свободи, ніж нюйорське населення. Тому нюйорчани повинні більше пильнувати своєї демократії, а не критикувати так ґостро заряду Джерзі Сиці за те, що він відмовляє деяким радикальним бесідникам дозволу на віча. А коли на салі роздалися протестуючі ґудіння, Джордж додав, що в джерзісицькому судівництві ніхто не зміняє судових реєстрів, як це роблять у Ню Йорку. Один нюйорський суддя тим образивсь і опустив салю.

РОЗБИВСЯ ПАСАЖИРСЬКИЙ ЛІТАК.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Пропав великий пасажирський літак, у якому було девять пасажирів. Побоюються, що він мусів десь у горах розбитися. В той час панувала в тих околицях велика мряка. Біля пятьсот людей вибралося в гори на розшуки літака. Цей літак був найшвидший відомий пасажирський літак на світі.

ҐІҐЕН ЖУРИТЬСЯ, ЩО МАЛО ЗЛОЧИНІВ.

НЮ ЙОРК. — Головний прокуратор Кінґс Кавнті, Ґіґен, на бенкеті заявив, що в останніх часах серед злочинців у Брукліні великий спокій. Злочинці, безперечно, є. Але чомусь вони сидять дуже тихо. Ґіґен зазначав, що ця тихість непокоїть його, бо не виключене, що злочинці щось тихцем плянують. Він також закликав публику, щоб звертала пильну увагу на підозрілих людей у своїх околицях. Бо з весною, коли діти виходять бавитися на вулицю, в укритті можуть чигати злочинці з половим збоченням. Це саме „сезон" на того роду злочини.

БРАЗИЛІЙЦІ ЗАТІСНЯЮТЬ ДРУЖБУ З АМЕРИКОЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійська преса постановила містити довші статті про життя Злучених Держав Америки, щоб у той спосіб викликати духове зближення між Бразилією й Америкою.

ПЕРЕДБАЧАЄ ПРОГРУ ЯПОНІЇ.

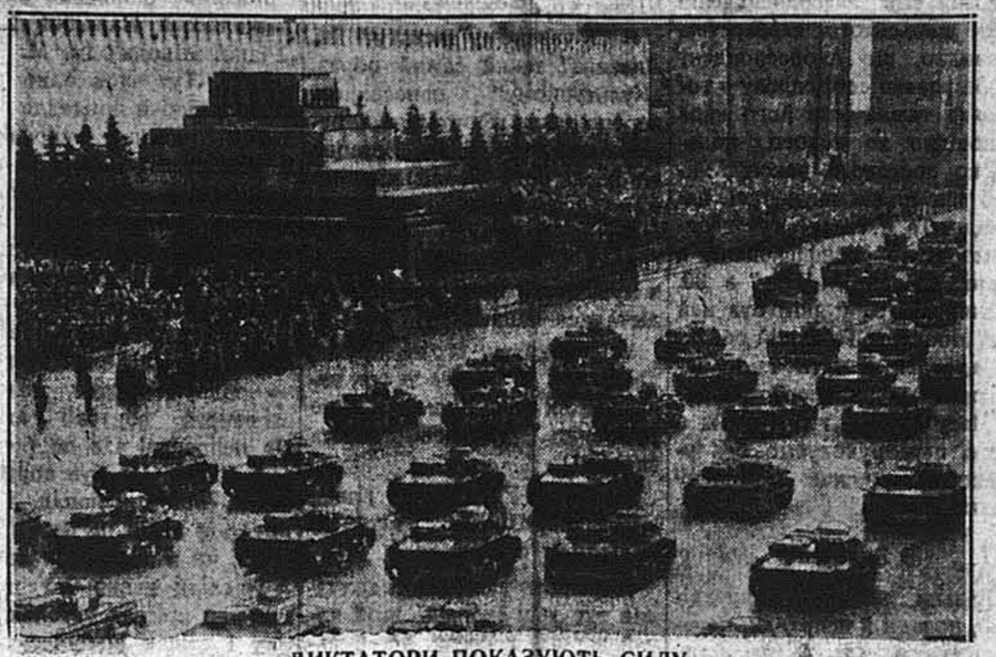
НЮ ЙОРК. — Китайський амбасадор до Вашинґтону, д-р Ванґ, дякував прилюдно американцям за їх поміч Китаєві і заразом предсказував, що, не звертаючи уваги на мілітарну вищість Японії, Китай остаточно таки переможе. На томуж бенкеті бувший американський амбасадор до Німеччини, Джералд, сказав, що в нинішню пору коло трицять міліонів китайців внаслідок війни стратили притулок і волочаться по широких китайських просторах.

І ГОНОР УРЯТОВАНИЙ І КОСТІ ЦІЛІ.

ГАВАНА. — Посварився гаванський летун Парля з гаванським журналістом Скарпетою і рішили, що їх честь може врятувати тільки двобій. Пішли вони битися на револьвери. Стрілив один — хибив. Стрілив другий — теж хибив. Опісля вони ще по разу стріляли і схибляли. Накінець подали собі руки і, задоволено зідхнувши, що їх честь урятована, пішли додому.

СТО ТИСЯЧ ДЛЯ ЖИДІВСЬКИХ УТІКАЧІВ.

НЮ ЙОРК. — Комітет жидівських утікачів з Німеччини дістав чека на сто тисяч долярів з маєтку покійного Джекоба Факса, який записав частину свого майна на ту ціль.

ДИКТАТОРИ ПОКАЗУЮТЬ СИЛУ.

Зприводу свята Першого Травня московська диктатура показала світові свою силу. Вивели повзи, механізовані гармати, вислали з фабрик сотки тисяч фабричних робітників і казали їм маширувати Червоною Площею в Москві перед диктаторською клікою, що стояла на плятформі під мавзолеем, де зложена мумія Леніна. У цей спосіб диктатори стараються викликати враження своєї великої потуги.

НАЦІСТИ І КАПІТАЛІСТИ.

Американський кореспондент у Берліні, Отто Толішус, твердить, що німецькі капіталісти вже давно погодилися з тим, що годі думати далі про фашизм як про заговір капіталістів. Праця і капітал віддані в Німеччині цілковито службі держави. Панування аристократичної кляси, як було за часів кайзера, тепер у Німеччині неможливе.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

А.Т.Е. повідомляє: Цього місяця зачнеться дальший етап реалізації кольонізаційного пляну на просторі тернопільського воєвідства. На частках від 5 до 7 гектарів повстануть оселі з розпарцельованих урядом маєтків у Теребовельщині, Заліщиччині, Копичинеччині, Бережанщині й Брідщині.

„ЖИДИ ХОТЯТЬ МЕНЕ ЗАРІЗАТИ НА МАЦИ".

В містечку Домброва в сокульськім повіті (коло Білостоку) трапився такий припадок: Підчас ревізії, що її переводили в склепі Хани Езровіч, три урядовці скарбової контролі, шукаючи пачкованого тютюну, прибув припадком до цього льокалю 12-літній В. Каленік, що шукав кравця, який живе в цьомуж домі. Хана Езровіч скористала, що ввійшов хлопець, і намагалася втекти. Один з урядовців, що проводили ревізію, замкнув двері, щоб перешкодити втечі. Настрашений цим хлопець вибив шибу в вікні, щоб добутися надвір. Підчас вискакування крізь вікно скалічив собі руку й лице. На вулиці хлопець зачав кричати, що жиди хотять його „зарізати на маци". Цим криком викликав він збіговище людей з ярмарку. Товпа, підбурена видом покріваленого хлопця, кинулася безкритично на жидівські страґани, знищила їх і вибила шиби в декотрих домах. Підчас заколоту потовкли кілька осіб. Сильніший відділ поліції, що прибув на місце, завів у короткому часі спокій і порядок. У звязку з цим припадком арештували кільканацять осіб.

ЯКИХ „ВЕТЕРАНІВ НЕПОДЛЕҐЛОСЦЬОВИХ" ФАБРИКУВАЛИ В НЕСВЕЖІ.

Цими днями викрили в Несвежі „фабрику" ветеранів польських самостійників. Справою зацікавилася прокуратура. Ревізійна комісія зладила виказ осіб молодих річників, що участи в повстанні не брали, а їх зачислили до повстанців та предложили до відзначення. Це Б. Таврогіньскі, С. Шаблєвскі, Я. Нуровіч, Б. Носовіч, Є. Ґодицкі-Свірко й жінка старости Г. Куровчицка (уродж. 1919-го р.!)

130-КАРАТОВИЙ БРИЛІЯНТ.

До Бомбаю приїхав представник великої ювелірської лондонсько-нюйорської фірми, щоби продати відомий бриліянт „Джонкер" одному з індійських князів. Діямант „Джонкер" важив 726 каратів і тому його поділили на 12 частин та негайно їх продали. Дотепер не продали ще найбільшого бриліянта, що по ошліфуванні важить 130 каратів. Ціна його 220,000 фунтів стерлінґів. Хоч цей бриліянт менший від бриліянтів „Зоря Африки" і „Калімен", що є власністю анґлійського короля, то перевищає їх блеском і грою барв.

ВТРУЧАЮТЬСЯ ДО СПРАВ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

В Холмщині, а це в Холмі, в Рейовці й у Савині відбулися публичні віча, зорґанізовані „Т-вом Розвою Зем Всходніх". Віча займалися діяльністю православних духовників. „Газета Польска" (ч. 97) пише в тій справі: „Зібрані ствердили, що православна церква стала розсадником русицизму й ухвалили резолюцію, що нею домагаються м. ін. ведення науки релігії й проповідей по польськи, строгої контролі над діяльністю православних духовних та ліквідації замкнених церков".

ВЕЛИЧЕЗНИЙ КІНОТЕАТР У ВІДНІ.

Одна німецька фільмова фірма приступила до будови величезного кінотеатру на майдані Шмельца у Відні. Кіно буде мати кількадесять тисяч місць.

В КОГО БІЛЬШЕ ВАРВАРСТВА?

Мешканці села Домброва, пов. Ряшів, завважили, що 48-літній торговець Мендель Вільдман та його син Леон знущалися над конем, що їх віз до Ряшева. Кільканацять осіб станули в обороні коня, а Владислав Полек і Войтіх Волек з Бендзімисля важко побили ворчиком Вільдмана та його сина. Старий Вільдман помер за кілька годин у шпиталю. Обох ревних „оборонців" коня поліція арештувала.

„ВНЄСЬМИ І МИ НАШОН КУЛЬТУРЕН ДО АФРИКІ!"

Такий напис мали нагоду читати мешканці Львова на вантажному авті, що розїздило вулицями міста — для пропаґанди за кольонії...

КРІВАВИЙ ЗУДАР З ВАТАГОЮ ЦИГАНІВ.

Коло Депрета над чесько-словацькою границею був зудар між жандармерією й ватагою пачкарів-циганів. У зударі один жандарм убитий, другий тяжко ранений. Циганів арештували.

ЩУРІ ПІД ПАРИЖЕМ.

Загально відома правда, що щурі є розсадниками чуми. Одначе не всі знають, скільки тих поганих звірят є по великих містах.

Найбільше щурів має, кажуть, Париж. Чудова дільниця Інвалідів замітна тим, що є там чимало пустих мешкань, яких ніхто не хоче винаймати через язву щурів. Парижани пояснюють собі це тим, що при будові нової каналізації змінили напрям підземних рур, відтинаючи щурам доступ до Секвани.

Один гість, що мешкав у першорядному готелі в люксусовій дільниці Лювру, застав одного разу щура у ванні. Він покликав мерщій власника готелю та показав йому несамовите — на його думку — явище. Але господар відповів спокійно, не переймаючись: „Якби ви знали, скільки щурів надолині в каварні.. Там їх так багато, що вони преспокійно вганяють собі поміж столики, проте гості не роблят собі нічого з тих дивоглядних перегонів".

КОНФІСКАТИ В КРАЇНІ "КЛЯСИЧНОЇ ДЕМОКРАТІЇ"

УЖГОРОД. — Народньо-християнський часопис „Свобода" з 3. травня ц. р. появився з чотирма білими плямами у чотирьох статтях чи новинках, з яких одну статтю сконфісковано вцілості, навіть із заголовком. В інших статтях пишеться про те, що далі робити українському народові на Закарпатті. І стверджується, що наша доля буде така, яку собі самі створимо. І буде оперта на національнім освідомленні й праці між нашим народом, а не на хитрім політиканстві, дурманенні українських мас ріжними інтернаціональними теоріями, кацапством чи іншим „затемнюючими продуктами". В другій сконфіскованій статті були протести проти цього, що урядові місця на українській землі обсаджується неукраїнськими людьми. В третій статті було порушене жидівське питання і стверджено, що жиди „чуються тут у нас більші пани ніж ми, історичне населення". Четверта стаття цілком сконфіскована, тож не можна навіть догадатися, про що там була мова.

ДО ОБЄДНАННЯ!

УЖГОРОД. — З приводу сільських виборів взиває „Українське Слово" до обєднання в один нарід з одною мовою, бо „зроблено вже з нас аж три народи". А „Свобода" пише, що всі народовці, просвітяни і ті свідомі українці, що є в „ріжних партіях", повинні знати, що нині „між свідомими українцями нема ніяких ідеольоґічних ріжниць" і тому всі свідомі українці, без огляду на їх партійну приналежність, не повинні при виборах підпирати „зайдів та чужинецьких політичних шахраїв". Вони повинні станути до виборів обєднано і йти спільно рука в руку, бо таким робом заставиться „власть імущих" числитися з українцями. А крім того скріпимо тим чином наш рух, себто зближимо себе до того ідеалу, який повинен здійснитися, щоб „у нашій хаті була наша правда і сила і воля".

СЕЛЯНИ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

УЖГОРОД. — Селяни з села Квасово на Закарпатті помістили в ч. 26 „Українського Слова" лист, звернений до греко-кат. єпископа Стойки, в якім домагаються, щоб їх священик не виголошував проповідей мадярсьою мовою, бо їхні діти вже тої мови не розуміють. У листі сказано ще таке: „Булаб дивна річ, щоб наше село Квасово, яке зуміло зберегти свою народність у таких тяжких часах, далі мадяризувалося під впливом церкви в словянській республиці та в автономній Підкарпатській Русі".

ПІД РУМУНСЬКИМ ЧОБОТОМ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — Українське життя в Румунії цілковито здавлене. Припинений усякий ґазетний чи книжковий рух. Нема можливости вести примітивну культурну роботу.

Ці справи розбирає, чи повинна розібрати, Ліґа Націй, але ледви, чи з того вийде для Українців у Румунії що добре.

ТИСНУТЬ СІМ МІЛІОНІВ, А ПЛАЧУТЬ ЗА СТО ТИСЯЧАМИ.

ВАРШАВА. — Вся польська преса накидається мокрим рядном на українців, що домагаються автономних прав для українських земель із сімома міліонами українців. Та сама преса визиває останніми словами Чехословаччину за те, що не дає автономії для сто тисяч поляків у Шлеську.

ЗАХОВУЮТЬ ЗАМОК ВИШНЕВЕЦКИХ.

ЛЬВІВ. — На Поліссі буде відреставрований старий замок князів Вишневецких як велика польська історична памятка. На те будуть видані державні гроші. Це той замок, де колись жили українські роди, але який потім став осідком князя Яреми Вишневецкого, зрадника українського народу, що став героєм у повісті Генрика Сенкевича „Огнем і мечем".

ХТО ПОЇХАВ НА „ГОСТИНУ"?

ПРАГА. — В чеській прогульці, що виїхала до Москви на першотравневі торжества, були чеські державні урядовці, приватні вчителі, журналісти, письменники і члени профсоюзів. Виїхали також чеські посли-комуністи і члени чеської партії народніх соціялістів. Усім їм дали Совети безплатні візи та безплатний переїзд до Москви і з поворотом. Дано їм також удержання. А все те — для закріплення большевицько-чеського збратання.

НЕ ЗРЕКЛИСЯ ВИЛЬНА!

КАВНАС (Литва). — Литовський уряд настає, щоб наново були зачаті переговори з Польщею у справі Вильна, їхньої історичної столиці. Це Польщі не до вподоби.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИКА

Те, що тепер діється на українських землях під Польщею, є цілком відмінне від того, що було досі, коли йде про польський наступ на українське життя. Бували часи, коли арештовано маси наших селян і інтеліґенції й вивожено їх до таборів інтернованих, відомих під назвою „таборів смерти", чи запроторювано їх до тюрем. Були „пацифікації" й іншого роду варварства. Та все те є нічим супроти тої протиукраїнської політики, яку розвинула Польща в часі „нормалізації", себто польсько-української угоди. „Нормалізація" це залом в українськім протипольськім наставленні. Залом особливо шкідливий тим, що польське громадянство й польський уряд використали його на те, щоби при його допомозі перемінити справу нищення українства у законну систему. І так, як винищують жидів у Німеччині систематично, при допомозі закону й урядової машини, так тепер робить те саме Польща з українцями. Вона усунула українців з урядів, а тих, що залишила, попереносила з українських земель, або стероризувала. Терором пробує вона зломити українське духовенство. Своєю податковою системою і кольонізаційною політикою пробує добити і здеморалізувати українського селянина. А тепер повела окрему нагінку на українського промисловця і ремісника, бо хоче добити в зародку зростаюче орґанізаційне життя українського робітництва. Як відомо, польська влада взялася розвязувати по цілій Галичині орґанізації українських робітників. Між іншими закрила товариство українських робітників „Сила" у Львові, що має в своїх рядах 2,800 українських робітників. Чому це сталося? На те можна знайти відповідь у „Новім Часі" (ч. 93), де пишеться, що згадане товариство в короткому часі дуже гарно розвинулося, що потворило професійні секції: кравців, столярів, металівців, будівельних робітників, шевців і масарів та зачало орґанізувати секцію пекарів. Це товариство зорґанізувало т. зв. Робітничий Університет, у якому навчали визначні українські наукові сили, а його домівку відвідували кожного дня коло 400 членів-робітників. У ньому діставав приміщення український безробітний скиталець, виселенець, тощо. У ньому панував лад і порядок. І через те воно зростало й набувало впливу, що й запечатало його долю. Польська влада визнала його політичним. Бо розвивалося!

Та є ще один діявольський бік теперішнього польського наступу. Виявилося, що польська влада пильно слідить за боротьбою між українськими партіями і таборами чи орґанізаціями. Їй вистарчить, коли одна українська ґазета накинеться на якусь нашу орґанізацію чи установу за „політику", щоби потім розвязувати дане товариство як політичне під замітом, що воно не повинно статутово вести політики. Значить, як їм треба, то прикривають свій злочин, мов на глум, українськими руками. Чи це не вказує на те, що треба ввести негайно радикальні зміни в нашій боротьбі між собою і в боротьбі з Польщею?

ПОЛЬСЬКА ДИЧА ВИКОНУЄ СВОЮ „ІСТОРИЧНУ КУЛЬТУРНУ МІСІЮ"

Від редакції: Отсе подаємо звіт кореспондента львівського „Нового Часу", в якім він намагається в обережний спосіб описати вислід „демонстрації" польської молоді й польського громадянства, котра відбулася в Золочеві 20. квітня. Кореспондент міг прибути до Золочева доперва 9 днів по тій демонстрації, коли вже, річ ясна, затерлися деякі сліди польського варварства. Очевидно, що кореспондент добре здавав собі справу з того, яка тяжка жде його кара відповідно до нового польського пресового закону, якщоб він подав якунебудь неправду. Та й те, що тут передаємо, було сконфісковане, а число „Нового Часу" з 30. квітня 1938 р., у якім був цей звіт, знищене. Та нашій редакції вдалося дістати таки одно оригінальне число „Нового Часу" з 30. квітня. Саме з нього передруковуємо без усяких змін нижче поміщену статтю.

В Золочеві.

Стільки всякого роду вістей, правди й неправди, перекручень, а то й сплетень кружляє тепер у Львові й по краю на тему Золочева, що Редакція „Нового Часу" справді добре поступила, що вислала свого співробітника розвідати справу на місці.

Ще й день — як кажуть — „випав" напричуд ґарний, справді весняний, соняшний і теплий. Аж мило на світ глядіти!

Сліди подій у Золочеві зперед Великодня (з передвеликодневої середи 20-го квітня) залишилися здебільша досі, хоч проминуло вже 9 днів.

Дім Т-ва ім. М. Шашкевича цілий знищений. Точніше: в ньому всі шиби повибивані. Глядите й маєте враження пожежі, або чогось подібного! Та пожежі тут не було. Входите до середини й бачите, що було.

В Повітовому Союзі Кооператив, що є в згаданому домі (в партері), порозбивані двері, порозкидана обстанова. Ранені й побиті урядовці. Тут і стріляли. (Напасники розлили оцтову есенцію й від її запаху вкінці втекли!). На першому поверсі — вид, що нагадує вам живцем узяті сцени з перших, іще гарячих днів революції в колишній Росії, або перші сцени з польської фільми „Пані Валевска". Велика **саля,** що нею заряджує Т-во ім. М. Шашкевича, здемольована. **Куртина** зовсім подерта й обдерта. Лямпи й вікна знищені, розбиті на дрібні кусні.

В „Українській Бесіді" все знищене таксамо. Портрети подерті. Подертий Франко, Шевченко, Грушевський і т. д.

В „Музичному Інституті ім. Лисенка" такий самий образ. „Культурному" напасникові перешкоджав **фортепіян і перешкоджало піяніно.** Знищив він їх, як видно, залізними ломами й сокирами!

Потерпів чимало також місцевий **„Сокіл".** (До кімнати з музичними інструментами не дісталися напасники).

Усі прикраси, столи, крісла, двері й т. п. — все тепер виглядає, як одна руїна, як **одно румовище.** (Місцеві мають знимки!)

Ідемо до **Української ґімназії „Рідної Школи",** якої не пощадили напасники.

Дирекція заведення докладає тут усіх старань, щоб якнайскорше довести до будьякого порядку й будинок і внутрішню обстанову й акти та документи заведення. Напасники понищили всі шиби ґімназії, одну бібліотеку, всі образи й прикраси по клясах, а в дирекційній кімнаті стягнули зо стіни килим, що на ньому були й образи державних мужів та державні емблеми. До кабінетів, на щастя, не попали. За те всі акти й документи ґімназії повикидали „на всі вітри", в болото, крізь вікно! Треба було багато праці й зусилля дирекції заведення, щоб довести здебільша опісля зібрані акти й документи до якогось ладу. А тут іще й матура в ґімназії. вже таки цими днями... Учнів, на щастя, в критичний день звільнили вчас додому. Втрати тут, як на „Рідну Школу", великі: **півтори тисячі злотих. Слід громадянству краю про це памятати!**

У п. п. Купчиків — у кравця й фризієра — здемольовані їх льокалі. У першого знищена м. і. машина до шиття, у другого — фризиєрське приладдя. Кравець М. Купчик і його жінка арештовані. У них трапилася пригода, що в ній позбувся життя поліційний аґент. Убивник цього аґента втік. Вісті, що кажуть, наче би п. Купчикова збожеволіла, виявляються неправдивими.

Зовсім знищена **міська золочівська споживча кооператива „Хлібороб".** Вона тепер (9 днів по факті) ще замкнена. Саме має прийти сюди сьогодні урядова комісія, щоб устійнити втрати.

„Українбанк", що в його домі має приміщення згадана кооператива „Хлібороб", вийшов ціло. Напасники не могли вдертися до середини, бо вчас замкнено двері й затарасовано їх столами й лавками!

Жахливе знищення виявляє **7-миклясова Народня Школа „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича.** Тут знов одно румовище з печі й приладдя — головно в кімнаті управителя. В усіх клясах понищені вікна, повибивані шиби, подерті ріжного роду образи, поломане приладдя, поколені сокирами шафи з книжками та науковим приладдям.

У пресі появилися вісті, начебто події в Золочеві, це був — „відрух підчас похорону згаданого вбитого аґента". **Це неправда!** Це не був ніякий відрух. **Це був зорґанізований свідомий напад. Таж на похорон ніхто не йде з сокирами, чи з залізними ломами!** А їх сліди видко по шафах, лавках, кріслах, столах, дверях і стінах золочівських установ.

Знищений у деякій мірі й **„Сільський Господар".**

Знищена вкінці й **„Українська Бурса" ім. Гр. Кузьми** коло церкви св. Миколая. І тут шиби всі вибиті, обстанова поломана, вікна поломані, портрети подерті й побиті, стіни облиті помиями. Учні, на щастя, поховалися в критичний час. Тут стверджено, що в **нападі брали участь польські ґімназисти й корпоранти!**

Цілу справу попередили великі **клепсидри,** у виді відозв від ріжних польських орґанізацій, здедаґовані в крайньо аґресивному тоні. Була, також перед згаданими подіями нарада польських орґанізацій у польському „Соколі".

Тепер приїхав до Золочева **делеґат з міністерства внутрішніх справ у Варшаві й веде слідство.** Покликують пошкодованих і свідків. Комісії провірюють справи на місці. **Хто нападав, місцеві громадяни знають точно.** До речі, в Золочеві є коло 13,000 населення, в тому числі понад 5,000 українського, 5,000 жидівського і коло 3,000 польського. (В числі цього останнього вже є всі адміністраційні урядовці з родинами).

Загальний настрій українського громадянства бадьорий. Українське громадянство велося ввесь час і ведеться тепер зовсім коректно. Є чутки про деякі намагання ввести заколот на селі, але ці чутки невірні. Село занадто свідоме, щоб далося „взяти" на такі „експерименти".

Вісті, що їх свідомо розсіває шовіністична частина польської преси, **будьтоби відбулись або відбуваються в Золочеві масові арештування й ревізії в українських діячів, неправдиві. Цього нема, а такі вісті — це задушевні бажання згаданої частини польської преси.**

Аж на приказ воєвідської влади поліція зробила вкінці порядок у Золочеві.

Загальну втрату в майні обчисляють на коло **10,000 зл.,** отже на суму, що на наші часи й наші умовини — **велика. Край повинен це зрозуміти.**

Аж тепер населення витягає **висновки з фактів.** Що осягнули? Знищення нашого дорібку? Дасть Бог, відродимося ще!

А морально? **А хто втратив морально?**

Говорять, що головним мотивом подій **була зависть, що живемо й розвиваємося! Але як назвати руйнування фортепіяна? Піяніна?**

А вже послухайте, що говорять **педагоги! Вся праця польських кураторій, інспекторів, директорів, а то й учителів взагалі над дітворою в примирному дусі — де ця праця тепер? Що бачать діти?**

Події в Золочеві перекреслили багато справ і дали почин іншим, новим. Одно є факт: **цим робом ніякі шовіністи не вирішать ні національної, ні соціяльної справи! А ця остання є не менше гостра, як перша.**

Якщо глядіти на золочівські події з трохи ширшого становища, зо становища, що з нього ясно, що діється в Польщі й поза нею, — треба сказати, що ці події **характеристичні для нервовости й хаотичної та нерозумної поведінки чужинного елементу між нами.**

Безперечно, воно досить прикро, що згаданий вуличний чужинний елемент поважується вживати нас як обєкт свого нерозумного експериментування!

Всі розуміємо безглуздя й нонсенс, а також моральну низькість таких подій.

Від влади маємо право вимагати охорони порядку й безпеки майна та людського життя.

ПРО ПОЛЬСЬКО-РУСЬКУ РАДУ ТА ПРО „СПОЛЬЩЕНИХ РУСИНІВ"

(Пригадка з історії польсько-українських взаємин).

Серед шуму світової бурі (революції 1848 р.) українці після довгої недолі постановили впімнутися за свої права та показати світові, що могила, яку поляки копали українцям, ще не всіх проковтнула та що ще остався здоровий пень. Від того часу поляки стали роздумувати над тим, якби то перешкодити українцям у їх плянах. І тому рішили, щоб усі спольщені русини, які до польської Ради давніше приступили і всією душею вже стали поляками, виступили як русини та оснували **Польсько-руську Раду.** І так 25. травня 1848 р. скликали вони у Львові першу нараду в редутовій салі старого театру. На нараді тій розглядали петицію українців до цісаря з 19. березня, розводилися над тим, що **„Руська Рада"** (або, як вони зі прозвали, „Святоюрська) „не є голосом руського народу, лише голосом касти священиків і партизанів бюрократії", що „не мала і не має права проголошувати себе представницею волі руського народу"; говорили, що „петиція ця незгідна з правдою", що „несправедливо говорить вона про добродійства австрійського уряду для руського народу", що „про такі добродійства ніхто не знає", що „петиція дихає невільництвом, яке не пристоїть вільному й розвиненому народові". Вкінці, щоби бодай про око виглядало, що вони русини, впевняли, що вони годяться з умовинами тієї петиції, одначе, — мовляв — умовини ті ще не дадуться здійснити; **руська мова** ще не розвинена й тому **мусить піддатися польській.** Таке то було перше діло „Польсько-руської Ради". Присутні поляки оплескували завзято такі шовіністичні промови.

Одначе українці вже й тоді, себто 90 літ тому, вірили в підлесливі слова поляків. І так у „Зорі Галицькій" ч. 4. з 6. червня 1848 року пренумератор із провінції пише: „Я приїхав із села і був на всьому цьому присутній. І зчудувало мене, що поляки з тими спольщеними русинами нас по селах за таких сліпих тримають, щоб ми не могли здогадатися, що ця Польсько-руська Рада тільки на те створена, щоб руський нарід баламутити і те осягнути, чого польська Рада Народова бажає, себто, щоб руський нарід сам віддався під опіку Польсько-руської Ради, а тимсамим під опіку польської Ради Народової, яка не знати яким правом хотілаб над руським народом верховодити.

„Чесні члени Польсько-руської Ради, чи ви гадаєте, що ваше слово розійдеться громом по селах? Чи ви гадкуєте, що й ми по селах, почувши ваші софістичні розумування, будемо плескати вам у руки, як це вам юрба у Львові плескала? Не обманюйте себе.

„Називаєте себе русинами, а чи сказали ви хоч раз перед світом: „О бідна й нещаслива моя руська земле! Чи зідхнули ви хочаб половицею ваших грудей над бідною, темною, гіркою долею руської дитини? Братя! Вам Польща на умі, вам у душі Польща, вам у крові й кості її доля, за руську долю ніхто з вас до нині не обізвався, гадочки не кинув у світ.

„А коли згадка про руську мову, то чи бесідували ви коли нею, чи признавалися коли до тої, як кажете, шорсткої препростої, жебрачої мови?"

І коли поляки переконалися, що українці якось не спішаться вступати в члени „Ради польсько-руської", перезвали її „Собором Руским", щоб лекше перетягати українців на поляків. Себто зробили так, як той вовк із байки, що то, щоб лекше міг ловити вівці і їх пожирати, надягнув на себе овечу шкіру...

І чи не повторюється історія? Бо і тепер у відродженій Польщі, коли то через лиху долю судилося й українцям попасти під польську владу, творять вони ріжні „Згоди", „Польсько - українські комітети", на Волині „Млода Весь — Молоде Село" і т. д. За 90 літ не навчилися, що це не доводить до цілн.

ХВИЛЯ ПЕРЕД СМЕРТЮ

Було це в середині пралісу, де ми сиділи на великій ґумовій фармі. Нас було три: я, мій помічник Ґрагам і анґлійський капітан Тудор, що приїхав до нас на лови. Правду кажучи, ми крім ловів не мали в цій порі ніякого заняття. Тигрів було в цій околиці дуже багацько, та вони майже зовсім не чіпали людей. Зате клопіт був зо слонами. Їх стріляти не вільно без позволення, яке коштує... дрібницю, а саме коло 1,400 зл. Тобто для нашого брата, управителя фарми, це була задорога забава. Дійшло до того, що слони нападали на наші плянтації і торощили все, що їм під ноги попало.

Одного дня прийшов до мене начальник найближчої громади і заявив, що в його селі велитенський слон, який ходить одинцем, зробив нечувані шкоди на полях. Крім цього напав він за селом на двох людей, вхопив їх трубою, підніс угору, пробив велитенськими клами і, кинувши під ноги, розтоптав їх на мазюку. Напад відбувся так несподівано й скоро, що оба тубильці не могли ніяк утекти. На другий день слона не було видно. Одначе третього дня він знову прийшов до села, знищив кілька хат, убив трьох людей і щез у пралісі.

Ця сумна вістка була нам на руку. В цей спосіб, тобто в обороні села, могли ми мати дешеве полювання на слона. Наш гість Тудор мусів, очевидно, взяти участь у ловах. Зате з нас двох мусів один лишитися вдома; ми тягнули журеб' і я, на жаль, остався в хаті.

Раннім ранком вийшли Ґрагам і Тудор у дорогу. Небаром їм удалось віднайти сліди слона. Йдучи по слідах, натрапили на довжезну луку, вкриту високою травою лялян, що в ній чоловік зовсім губився. Ненадійно провідник мисливців задержався. У віддаленні двацятьох кроків стояв великий слон і, вимахуючи трубою, пхав нею до рота листя з корчів та траву.

Оба тубильці, що несли рушниці, вилізли на недалеке дерево і приглядалися до дальших подій, які скоро розігрались небажаним темпом та наслідком. Трава й корчі заслонювали долішню частину тіла слона. Тому мисливі мусіли підкрастися ближче. Одначе тут це було неможливе і слон був би їх завчасу побачив і або був би втік, або — що правдоподібне — заатакував би на непригіднім місці до оборони.

Слона можна вбити кулею, стріляючи крізь око, або поверх труби, де має мале заглиблення. Тільки стріл у ті два місця може бути смертельний; все інше тільки розлютить велитня і він, заки мисливий зуміє знову вистрілити, вже мов вихор прижене до свого ворога і розтопче як червака.

Ґрагам хотів спровокувати слона до нападу й тому вистрілив до нього, ціляючи в хребет чи пак у корінь хвоста. Слон упав на коліна, одначе за хвилинку був уже на ногах і, обернувшись, кинувся з диким ревом на мисливих.

Звичайно слони нападають зо звиненою трубою. Цей робив інакше. Він підніс трубу високо вгору, немов хотів заслонити нею слабе місце поверх труби. Отже мисливим не оставалось нічого іншого, як стріляти в трубу, щоб її перебити і трапити слона в найслабше місце. Бо трапити його в око в часі бігу, це було неможливе.

Капітан Тудор приложив рушницю, вистрілив і... цик. Рушниця мовчала. Тудор заглядає до середини і з жахом бачить, що рушниця ненабита; набої має носій рушниці, що сидів яких 40 кроків дальше на дереві.

Мов закаменілий стояв Тудор і дивився, як слон жене до нього. Тоді Ґрагам стріляє з кріса раз-у-раз; вже вистрілив увесь маґазин, вісім набоїв, але слон біжить до нього, не здержуючись.

Ґрагам не має вже часу заложити новий маґазин; кидається взад, біжить до дерева, де сиділи носії рушниць. Тільки Ґрагам хотів сховатися за грубе дерево, коли слон уже вхопив його трубою поперек і підніс догори. Струями текла кров з труби велитня, який на хвилину став спокійно, немов надумуючися, що має зо своїм ворогом зробити.

В цій хвилині крикнув провідник з дерева: Пане, вважай!

Ґрагам, що мав руки вільні, схопив мотузок, який кинув йому провідник. Як дитина пралісу, цей тубилець, призвичаєний до небезлек, не стратив голови, але в одній хвилинці мав готовий плян рятунку. Одночасно сильною галузкою заїхав слонові в рот так, що слон випустив з труби Ґрагама, щоб викинути галузку з рота. В цій хвилині тубильці висмикнули Ґрагама на дерево. За хвилину слон упав неживий на землю. Якби Ґрагам уже не був на дереві, то слон, падаючи, був би певно його придавив своїм тягаром на смерть.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

О. Яремко, Філядельфія, Па. — Це урядовий протокол нарад головного уряду У. Н. Союзу. У справі пояснень треба звертатись до головної канцелярії У. Н. Союзу, бо там можна дістати офіційну й достовірну відповідь, а не в редакції.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗДОРОВІ, ЯК БИКИ?

Група лікарів, що розсліджували стан здоровля студентів американських колеґій, предложила Американській Молодечій Комісії свій звіт, і в ньому доказує, що стан здоровля американської університетської молоді лишає багато до бажання.

З 4,716 студентів, котрих ці лікарі оглянули й розслідили, коло 30 процентів терплять від недостаточної ваги, а других 5 процентів мають завелику вагу. Багато студентів мають слабий зір і не мають відповідних окулярів. Багато мають хибну поставу тіла. Найважніше може, що з усіх студентів, котрі приходять до американських колеґій, принаймні одна третина заражена сухотами. Очевидно, лікарі радять почати серед студентів завзяту кампанію за поправу цих обставин.

Коли так діється серед американського громадянства, то як же треба бути обережним зо здоровлям іншим людям, головно старшим віком, що працюють багато тяжче й живуть серед багато більше нездорових обставин!

РОЗВОДИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ.

Інший розслід про життя молоді в Америці взявся за розгляд розводів серед подружених студентів.

Порівнювали саме число розводів серед подружених студентів і студенток у так званих коедукаційних школах (до котрих ходять хлопці й дівчата) з числом розводів серед подружених студентів, що ходять до шкіл виключно хлопячих, та подружених студенток виключно дівочих шкіл.

Вислід показав, що серед подружених студентів, що виходять з виключно хлопячих шкіл, та подружених студенток, що виходять з виключно дівочих шкіл, є багато більше розводів, ніж серед подружених студентів і студенток, що виходять з коедукаційних университетів.

З цього виховники роблять висновок, що коедукаційні школи є нормальніші від виключно дівочих і виключно хлопячих шкіл.

ЯК ПЛЯНУВАТИ ШКОЛУ?

Одна новосотворена колеґія взяла вислід цього розсліду під увагу при вирішуванні питання: чи відділювати в школі хлопців від дівчат, чи дозволити їм ходити до школи разом?

На основі цього розсліду заряд колеґії рішився на коєдукаційну систему.

ПОЩО ШКОЛА?

Президент цієї нової колеґії, розмовляючи про неї з газетярами, спитався їх: „А якби так вам прийшлося плянувати колеґію для молоді Америки, що вважалиб ви за сутню признаку?"

Як декотрим газетярам це питання видалося простим, він спитався далі: „Наприклад, яку ціль мала би мати школа? Чи малаб вона приготовляти учнів зарабляти на життя, чи жити?"

І тут багато газетярів побачили, що вони вкусили більше, ніж могли ковтнути. Як школа береться приготовляти учнів для професії, то навчається учнів того, що їм треба для їх намірених звань: права, медицини, інженірії, варення, чи голення. Як школа візьметься виховувати студентів жити, то мусить учити малощо не всього. Фахова школа часто закриває перед студентом складні питання життя, а життєва школа їх розкриває. Ученик фахової школи вчиться математики, історії, хемії, мови, тощо, а ученик другої школи мусить навчитися, як жити, як шукати роботи і її затримувати, як працювати з самозадоволенням, як покористуватися дозвіллям, як оцінювати штуку, і таке інше.

ШКОЛА ДЛЯ ЛІНИВИХ.

Очевидячки, ці думки йдуть у розріз з нашими дотеперішніми поняттями. Ми прийняли стару думку, що школа має лише навчити професії, знання. Про те, як жити у світі, ми від школи науки не ждали, або приймали вигідно те, що хто навчиться якоїсь професії, той уже навчиться тимсамим, як у світі жити.

Тому ми так дивуємося, коли побачимо людину з високими школами, яка не знає, як у світі жити. Як у драмі Карпенка Карого мати дивується своїй дочці: „І в гімназію ходиш, а грибів смажити не вмієш!"

Школа, що береться лише підготовляти для професії, це проста школа. Вона береться на легке діло. Така школа знає, де її завдання починається і де кінчається. Школа, що береться підготовляти учнів до життя, не знає ні початку ні кінця свого діла; бо наука життя це процес, розвиток, що починається там, де життя починається, себто при народженні, а кінчається там, де життя кінчається, себто при смерті. Або, як наш народ каже: „Людина вчиться ціле своє життя і вмирає дурнем".

„КРІВАВИЙ ПОВІТ".

Так називають звичайно повіт Гарлан у Кентокі, бо заходи робітничих юній організувати там робітників усе кінчилися кровопролиттям. Цими днями почавсь у тому повіті, в місті Лондоні, процес за ці криваві події. На суді стають урядники вуглевих підприємств, обвинувачені за вбивства, схоплювання осіб, підпал. На образку: направо, МекМегон, федеральний прокуратор, що обвинувачує; наліво, бувший федеральний суддя, Чарлз Досон, що обороняє.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Діяльність від. 42 С.У.А.

Філядельфійське організоване жіноцтво не спить, а проявляє народню роботу. Тут маю на увазі один найбільший жіночий відділ С.У.А., ч. 42, „Дочки України". Він має коло 150 організованих членок. Недавно згаданий відділ у Квітну неділю давав театральну виставу „Свекруха". Пєсу відіграли аматори дуже добре. Оплескам не було кінця. Головну ролю свекрухи грала пані Григорець. Вона відіграла свою ролю дуже добре. Другу важну ролю грала пані Рій, що також вив'язалася добре. Далі брали участь у грі: п. Моклюк, В. Бойко, І. Кицинюк, В. Костюк, панна Марчук. Всі вони вив'язалися добре зо своїх роль. Їх мова була чиста і добре виголошувана. Режисерувала пані О. Лотоцька. Ця вистава була так добре підготована, що добре булоб, як би її влаштовано і по інших місцевостях. В тій справі заінтересовані сторони моглиб засягнути інформації в самої режисерки.

Згаданий відділ С.У.А. влаштував також виставу українського мистецтва при вул. Френклин під ч. 717. Та вистава вдалася дуже добре і принесла моральний і матеріяльний успіх. Виставу відвідували не лише українці, але й американці. Вони подивляли українські річи і деякі з них купили собі. Членки приносили що вечора на виставу українські печива, щоби погостити приявних на виставі і щоб заробити для організації гроші. З того прийшов гарний прихід. Деякі з членок виконували свою роботу з посвятою. Найбільше поклала труду пані О. Лотоцька. Вона що вечора приходила на виставу і давала чужинцям усякі потрібні пояснення. Та заслужились притім і інші членки, і їм усім належиться подяка.

Ця вистава всіх переконала, що нема чого так боятися влаштовувати виставу. Треба мати тільки трохи охоти й відваги.

Членка.

ФОТОГРАФІЧНІ КОПІЇ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПАПЕРІВ НЕВАЖНІ

У звязку з недавно початими заходами кількох стейтів за виключення не-громадян з рядів Народньої Оборони і Фльотної Міліції преса донесла, що в одній випадку стейтові вербункові урядовці дістали наказ вимагати від осіб чужинецького роду, що бажають вступити до війська, щоби предкладали фотографічні копії своїх громадянських паперів.

Розпорядок, за котрим зроблено домагання таких фотографічних копій, був безперечно виданий через недогляд і без попередньої провірки федеральних приписів дотично тих справ.

Секція 75 карних законів Злучених Держав приписує виразну заборону „друкувати, фотографувати або якимнебудь іншим способом причинятись до роблення друку, фотографії, або відбитку чи „відтиску" посвідки громадянства. Хоч цю заборону звернено проти тих, котрі мають на думці вживати знимок таких паперів до каригідних цілей, то виріб фотографічних посвідок громадянства для якоїнебудь цілі вважається безправством.

З урядових кругів було повідомлення, що розпорядок, друкований у часописах дотично фотографії цертифікатів громадянства, був поправлений. Апліканти чужинецького роду, що бажають записатись до стейтової Народньої Оборони або Фльотної Міліції, будуть обовязані предложити на доказ свого громадянства свою оригінальну посвідку. Хтож набув громадянство через натуралізацію свого батька, той мусить виказатися його „другими паперами".

Виключування не-громадян зо стейтових мілітарних організацій приходить внаслідок спеціяльного закону конгресу, принятого останнього листопаду, у звязку з призначенням федеральних фондів на Народню Оборону. Той закон забороняє вживання грошевих засобів з федеральної каси на платні не-громадян, членів Оборони або Фльотної Міліції.

ФЛІС.

ВІДОЗВА ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ІЗ ЗАДНИШІВКИ.

Хочу піддати всім односельчанам із села Заднишівка такий плян: Відомий наш артист-маляр Іван Кучмак, котрий тепер перебуває в Ню Йорку, а котрий також походить із Заднишівки, намалював гарний образ з нашого рідного села. На тому образі немов живе стоїть наше село. Дивлячись на нього, пригодується кожна хата, кожна вуличка. Бачите церкву, цвинтар і наші гарні подільські поля з достиглим збіжжям. Краєвид дуже гарний. Добре булоб, щоб ми набули цей краєвид десь до якого Народнього Дому, або навіть до музею в Стемфорді, в якому ми моглиб залишити гарну памятку для наших дітей, які нашого рідного села ніколи не бачили. Я думаю, що там, де живе більше односельчан із Заднишівки, вони зійдуться і обговорять ту справу подрібно.

Станислава Гурин,
451 W. 46th St. New York, N. Y.

УВАГА, НЮЙОРСЬКІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗУ!

Комітет Союзових Відділів в Ню Йорку скликає на ВІВТОРОК, 24. ТРАВНЯ ц. р. до Народного Дому при 217 Е. 6. вул. ЗБОРИ в справі влаштування в Ню Йорку СОЮЗОВОГО ЗДВИГУ.

Початок зборів в 8. год. вечором. Проситься всіх урядників місцевих відділів У. Н. С. прийти на ті збори. На зборах можуть теж бути присутні члени У. Н. С. 114-17

ЗА КОМІТЕТ: Е. Ляхович, голова; П. Кучма, секр.

З МУЗИКИ.

МАРІЯ СОКІЛ В АМЕРИКАНСЬКОМУ РАДІО.

Наша славна співачка Марія Сокіл одержала запрошення на виступ від найбільшої американської радіо-компанії, „Нешенел Бродкестінг Компані". Цей виступ відбудеться найближчої неділі, себто дня 22-го ц. м. Пані Марія Сокіл буде співати з орхестрою зо стації WJZ від години 3 до 3:30 пополудні.

©1938 Wilson Distilling Co., Executive Offices, New York, N. Y. Blended Whiskey, 90 proof. 75% neutral spirits distilled from grain.

Зрозумів.

— Пане кельнер! Що це ви мені подали? Це має бути курка? Таж це шкіра й кості!

— А ви хотіли також піря?

—o—

Жінка.

Жінка — сказав один знавець — в однім лише випадку скаже добре про другу жінку: коли хоче зробити на злість третій.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

Наради відбулися в суботу, 18-го грудня 1937 р., в Джерзі Ситі, Н. Дж., в домі під ч. 83 вул. Гренд.

(10)

Треба дати молоді свободу до говорення, до праці. Нема чого боятися. Візьмім приклад: Шість років тому до Інтернешенел Інститют у Ню Йорку прийшов лиш один дівочий клюб: Український Сивік Сентер. До цього Інституту заходять всілякі люди з усіх сторін світу. Сьогодня там є якась українська робота кожного вечора. Одного вечора українська школа, заложена молоддю, другого український хор, третього український студентський гурток, або український клюб танцюристів (в котрім не тільки своїх танців учаться, але танців усіх народів, щоб можна свої ліпше цінити). Є дискусія, балі, концерти, вистави. Американські провідники цеї інституції при всіх нагодах кажуть, що українська молодь найбільш з усіх здібна, найбільш поступова і т. д. Все те молодь зробила без опіки старших. Вона все те зробила, бо любила це робити. Коли американці говорять, що українці є здібні, то не лише на українськім полі, але й на всіляких полях. Та все, що вони там роблять, є на користь Україні. Про них чують американці й американські провідники. Але молодь, котра там гуртується, часто чує від старших, що вона не українська, що вона не хоче бачити вільної України, що цурається українців. І то тому, що не є органiзована в Українськім Домі. Кажуть, що вона нічого не робить. Може ця молодь не говорить багато про себе, або не виступає зо згаданою „формулою", але вона своє робить. Це та молодь, котра робить поступ, бо має вільну руку, має вільний голос.

Також треба памятати, що коли кажемо, що наша молодь куультурно нижча, то подумаймо, скільки грошей вислано до краю, а скільки грошей призначено на молодь тут. Ми не маємо на думці перестати висилати жертви до краю. Ні! Але чомуж нам не дано більше фондів тут, де з ними можна щось зробити? Тут є нагода. Тут нас ніхто ні переслідує. Тут є школи. Чомуж не зібрано фондів на висилку нашої, тут родженої молоді до краю на студії і досліди? Чому не призначено більше фондів для молодечої акції? Як це будеться робити, то треба питати молодь. Треба нам помогти вивчити „Сошел воркерс", бо нам дуже цього треба. Навіть треба думати про „сошел інститушон" для наших людей.

Коли будемо чесніші з собою, коли будемо критичніше дивитися на нашу активність, коли будемо конкретніше робити, то прийдемо до ліпшого порозуміння і до ліпшого поступу. Нам, молоді, не треба говорити що дня, що хвилі, що ми повинні любити Україну, що ми повинні боротися за неї. Ми її також любимо. То природня річ. Лиш ми робимо так, як нам можливо. Як виростемо на здорово думаючих людей, культурних, котрі можуть собі самі помагати; коли знайдемо наше місце в світі, коли вивчимося; коли будемо знати якнайбільше про нашу Україну; коли будемо живі й чесні громадяни, то ми самі станемо добрим прикладом для українського народу і для Америки. Дайте нам нагоду, а побачите, що будете з нас горді.

По рефератах отвирається широка дискусія, у якій беруть участь представники старшого й молодшого покоління.

Адв. Цільник: Погоджуюся з виводами О. Ревюка. Українська молодь замало інтересується українським життям, а більше американським. Проблема відношення молоді,родженої на іміграції, до землі батьків є універсальною, не тільки українською, і її годі розвязати дискусією на одних зборах. Молодь, роджена на іміграції, з якого народу вона не походилаб, має роздвоєну душу: одна тягне її до землі, в якій вона родилась, а друга, під впливом батьків, звертається в сторону землі, з якої походять батьки. Це роздвоєння є нещастям кожної іміграційної молоді.

Адв. Пізнак: Старші замало інтересуються молодю. Треба йти між неї, треба з нею говорити, треба підходити до справи з її точки погляду, треба ввійти в її середовище, бо ми звичайно говоримо про молодь без молоді. Не вистарчить ствердити факт, що є зле, але треба знайти середники запобігти лиху.

І. Коцюбинський: Безперечно, що роздвоення душі є в кожної іміграційної молоді, що ця проблема є універсальною, але ми мусимо підходити до неї з українського становища.

С. Шумейко: Панна Боднар доказувала у своїому рефераті, що в усьому винні родичі, що молодіж тому не виявляє активности в українському житті, що старші гальмують її розгонову силу. З таким твердженням не можу погодитись; а навіть хочби так було, то це не оправдує бездільности молоді. Молодь має свої права й повинна їх використати. Чи в краю не заборонювали часто старші йти молодим на війну битися за Україну, а вони проте пішли й боролись.

Д. Галичин: Панна Боднар, звалюючи виключну вину на родичів, понизила американсько-українську молодь. З її реферату виходилоб, що наша молодіж даремно ходила до американських шкіл, бо нічого не навчилась і тримається невільничо того, що скажуть батьки. Виходилоб з цього, що молодь є невільником батьків; тимчасом справа мається майже зовсім навпаки: саме в Америці молодь є вихована в такому почутті свободи й індивідуальности, що родичам тяжко вдержати її в карбах.

Д-р Демидчук: Важне є, чи молодь хоче цілком відлучитись від старших, чи буде вести дальше започатковану старшими працю, хоч і трохи відмінними шляхами чи методами.

Панна Марія Кусий: Молодь, яка мала те щастя, що виховалася в демократичній Америці, набула освіту, більшу від своїх батьків, яка живе в багато кращих обставинах, як її батьки в краю, має право й повинна вчити навіть родичів, коли йде про українські справи. Коли вона не може чи не хоче цього зробити, то поносить за це вину.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130, відбудуться в суботу, 21. травня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6. вул. Обовязком всіх членів є прийти на ті збори. Напоминаємо довгуючих членів вирівняти свої залеглости. — Антін Карпович, рек. секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. На цих зборах буде роздана дивіденда чеками. Проситься всіх членів прийти на збори і забрати чеки. Довгуючі члени мають прийти й вирівняти свої вкладки. — М. Романюк, предс.; Т. Ковальський, кас.; Г. Тимчій, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудутьcя в неділю, 22. травня, точно в год. 3. попол., в Народнім Домі. Проситься всіх членів прибути на ті збори, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Кожний член на тих зборах отримає дивіденду від У. Н. Союзу. Просимо всіх членів, щоби привели по одному новому членові, чи то зо старших, чи з дітей, а ми радо всіх приймемо до У. Н. Союзу. — М. Вітів, предс.; І. Ворона, кас.; Г. Мисак, секр.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. Важні збори відділу 296 відбудуться в неділю, 22. травня, в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі, 4. Евеня і 14. Вул., в Арнольд, Па. На тих зборах будемо роздавати чеки, котрі ми отримали від У. Н. Союзу як дивіденду. Важне є, щоби кожний член знав, що чеком, котрий член отримає як дивіденду, не може платити місячної вкладки до Союзу, але мусить мати готівку. Повідомляється також членів, що вкладки будеться принимати тільки на зборах в У. Н. Домі, бо уряд не буде більше за вкладками ходити. Почавши від неділі, 22. травня член, що задовжиться один місяць, буде суспендований, бо відділ не має звідки за члена заложити. — І. Балабан, предс.; В. Калиновський, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 2:30 пополудні, в гали Укр. Дем. Клюбу, 30-10 — 32 вулиця. Відділовий уряд взиває своїх членів і членниць обовязково прибути на ці збори, бо є важні справи, місцеві і Союзові. Довгуючі члени мусять заплатити свої довги цього місяця, бо каса Братства не всилі більше давати кредиту членам. Коли котрий з них не явиться на ці збори і не заплатить довгу, буде наражений на утрату всіх членських прав. Як відомо, головна канцелярія У. Н. Союзу призначила нагороду за орґанізування нових членів. Отже не оминайте нагоди; нехай кожний сповнить свій обовязок і приведе з собою нових членів і впише до У. Н. Союзу на цих зборах. Неприявний на зборах член чи урядник підлягає карі згідно зо статутом. — М. Галан, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Місячні збори Сестр. Любов, від. 37, відбудуться в пятницю, 20. травня, в год. 7. вечором, в У. Н. Домі. Обовязком всіх членниць прибути на час. Є важні справи до вирішення. Членниці дістануть свої дивіденди. Довгуючі мають вирівняти свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Проситься привести нових кандидатів, а ми радо їх приймемо до Сестрицтва і до У. Н. Союзу. Ще раз проситься прийти, бо є до читання важний лист з головної канцелярії. Пригадується тим членницям, що взяли позичку на свої грамоти, щоб платили процент, щоб опісля не було нарікання на уряд, що ніколи не пригадав, а процент росте чимраз більший. — О. Пограничнa, предс.; А. Огар, кас.; Е. Кардаш, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Надзвичайний мітинг Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, відбудеться дня 22. травня, в годині 2. пополудні, в гали 525 W. Rayen Ave. З головної канцелярії прийшли чеки і кожний член має явитися по свою дивіденду. Є теж інші дуже важні справи до полагодження, як справа пікніку, справа хорих членів. Отож проситься всіх членів прибути на мітинг. Кожний член має сповнити свій обовязок, бо каса вже вичерпана і нема грошей. — Т. Періг, предс.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217, відбудуться в неділю, 22. травня, в годині 2. пополудні точно, в гали, де звичайно. Приявність кожного члена є конечна, бо є важні справи до вирішення. На цих зборах мається вибрати комітет до пікніку. Члени отримають дивіденду, яку прислав Союз. Хай всі прийдуть на збори. Довгуючим членам пригадується, щоби вирівняли свої довги, бо інакше будуть суспендовані, тож щоб потім не нарікали на уряд. — М. Бінашевський, предс.; Кузьма Гунка, кас.; Андрій Іванів, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Збори Укр. Тов. Січ, від. 282, котрі мали відбутися дня 15. травня, перенесено на неділю, 22. травня. Кожний член обовязаний явитися. Неявившийся член підлягає карі 50 ц. — Петро Танасишин, предс.; Іван Пігуляк, фін. секр.; Віктор Осухівський, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(158)

Кинувши оком взад, Тарзан побачив гурт сполоханих і на смерть переляканих чорних дівчат. Всі вони були приготовані на заріз для Кавандаванди, щоб своєю кровю продовжувати в таємничий спосіб життя кавуру. Тарзан не хотів їх лишати самих. Тому, звертаючись до них, він промовив: „Утікайте разом з нами. Коли ми звідси вирвемось, я заведу вас до ваших людей".

Після цього він знов повернувся обличчям вперед, назустріч небезпекам. Хоч кавуру були цілком здеморалізовані й порозбігались по кутах, то проте Тарзанові втеча не виглядала легка. Передівсім він знав, що оселя довкруги окружена муром. А колиб дикуни бодай на хвильку побачили їх безрадність, то відразу набралиб відваги.

А це був би початок кінця. Бо дикуни з великого страху вміють нагло перекидатись у велику відвагу, та навпаки. Тарзан і товариство пустилися в напрямі виходу, коли побачили, що з нутра коридорів почали вибухати хмари диму. Рівночасно з тим вони почули над головою тріскіт вогню. Ясно було, що полумінь охопила цілий дах.

Споглядаючи на те, Анета викрикнула: „Ах, вогонь!" Так начеб ніхто цього не бачив. Всі вони зупинились і втупили свій зір у Тарзана. А Бравн притім приговорював: „Отсе ми попались. Як муха в окріп. Будинки певно запалились від мотору розбитого літака". Та кому тепер хотілось думати про те, звідки взявся вогонь? Всі думали, як би звідсіля видертись.